ҲАМ ДОН, ҲАМ ОЗУҚА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 20 март 1973 йил, сешанба • № 66 (15.540). • Баҳоси 2 тийин.

Бугун ёш маккажўхорикорларнинг республика кенгаши очилади. Комсомол-ёшлар, энг тўйимли озуқа—маккажўхори етиштиришни кўпайтиринг!

«ДАЛА МАЛИКАСИ»

МАККАЖЎХОРИ хўжалигимизда асосий экин сифатида қадрланади. Унга ҳам бошқа экинлар қатори унумдор ерлар, етарли техника, ишчи кучлари, минерал ва маҳаллий ўғитлар ажратилади. Энг муҳими — бу соҳага тажрибали, ишбилармон кадрлар бириктилади. Шунинг учун ҳам маккажўхоридан йил сайин кўпроқ дон, кўкпоя ҳосили етиштириб келмоқдамиз. Ўтган йилги муваффақиятлар бунинг далилидир.

Коммунист Тўйбой Жумаев бошлиқ маккажўхорикорлар бригадаси 138 гектар унумдор майдонга «ВИР-338», «Краснодар-1,49» навлари уруғини экди. Қатор оралари чуқур культивация қилиниб вақтида озиқлантириб турилди. Суғориш меъёрига қараб олиб борилди. Натижада эгат ораларида шабада равон эсиб, тез вақт ичида экин бўй торта бошлади. Дон учун экилган маккажўхори қатор ораларида беш-олти марта, силосбоп маккажўхори пайкалларида қатор ораларида 4-5 марта культивация ўтказилди. Йил давомида ҳар гектар ерга 10 тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Вегетация давомида экиннинг ҳолатига қараб 300 килограмм фосфорли ўғитлар билан озиқлантирилди.

Натижа ёмон бўлмади. Ҳар гектар ердан 50 центнердан маккажўхори дони олинди. Бу аввалги йилдагидан 12 центнер кўпдир. Силосбоп маккажўхорининг гектаридан 450 центнер ўрнига 550 центнердан кўкпоя йиғиб олинди. Бу тадбир чорва моллар учун мўл-кўл озуқа жамғариш; гўшт, сут, тухум, жун етиштиришни кўпайтиришга катта таъсир кўрсатди.

Хўжалигимизда ишлаб турган маккажўхорикорларнинг илғор тажриба мактаби тингловчилари кўп йиллик иш якунларини синчиклаб ўрганиб чиқмоқдалар. Моҳир маккажўхорикор Тўйбой Жумаев ўтган хўжалик йилида тўпланган тажрибаларини тингловчиларга ҳикоя қилиб берди.

Эришилган ютуқлар—марра эмас! Маккажўхоридан бундан ҳам кўпроқ дон, силосбоп кўкпоя олиш мумкин. Кейинги машғулотларнинг бирида ана шу масала ўртага ташланди. Негаки, республикамизда маккажўхорининг ҳар гектаридан 90-100 центнердан дон, 900-1000 центнердан кўкпоя олишга эришаётган хўжаликлар йўқ эмас. Биз уларнинг тажрибаларини синчиклаб ўрганиб чиқишимиз, ишлаб чиқаришга жорий этишимиз лозим.

Колхозимиз маккажўхорикорлари беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида янги марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Бу йил маккажўхоричилик бригадасига ишчан, тажрибакор деҳқон Саъдулла Рўзиев бошчилик қилади. Бригадага энг унумдор ерлардан 140 гектар ажратиб берилди. Иккита чопиқ, битта транспорт, битта ҳайдов трактори бириктилди. Тракторларни Кундуқул Барakaeв, Эргаш Мусаев каби серғайрат механизаторлар бошқаради. Бригада азаматлари ерларни экишга тайёр қилиб қўйишди. Дон учун экиладиган маккажўхорининг ҳар гектаридан 60 центнердан ҳосил кўтарилади. Силосбоп маккажўхорининг гектаридан 600 центнердан кўкпоя йиғиб олиш мўлжаллаб қўйилди.

75 гектар ерга уруғлиқ дон учун маккажўхори экилади. Уруғни 60Х60 сантиметр схемасида жойлаштирамиз. Ҳар уяда иккита кўчат қолдирамиз. Деҳқонлар «тупда — ҳикмат кўп» дейишади. Ҳар гектар майдонда дон учун экилган ерларда 45-50 минг туп, кўкпоя учун экилган майдонларда 70-90 минг туп кўчат бўлишини таъминлаймиз. Ер шароитимиз шўрхок бўлгани учун маҳаллий ўғитларни кўпроқ жамғаришга эътибор беряпмиз. Ниҳолларнинг парвариши даврида чириган қўй қийи, маҳаллий ўғитни аямаймиз.

Маккажўхорикорларнинг илғор тажриба мактабида Саид Мусаев, Йўлдош Жалилов, Назира Рўзиева каби ёш маккажўхорикорлар бу экиндан мўл ҳосил етиштириш «сир»ларини ўрганмоқдалар. Колхоз агрономи Маҳмуд Қудратов маккажўхорининг агротехникаси ҳақида суҳбат ўтказди. Эндиликда ерларни экишга тайёрлаш, сув йўлларини созлаш, маҳаллий ва минерал ўғитлар билан озиқлантириш, механизация ёрдамида ишлов ўтказиш юзасидан амалий машғулотлар бевосита даланинг ўзида олиб борилаётир.

КПСС XXIV съезди қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари қатори чорвачиликни ривожлантириш вазифасини ҳам кун тартибига қўйди. Маккажўхоридан, бедапоялардан ва бошқа озуқабоп экинлардан мўл ҳосил олмай туриб, чорвачиликни ривожлантириб бўлмайди. Биз муҳим аҳамиятга эга бўлган бу ишга муносиб ҳисса қўшаётганимиз билан фахрланамиз.

Очил МЎМИНОВ,
Бухоро область, Шофиркон районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси, Ленин ордени кавалери.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

— Колхозимиздаги Қизилтепа массивини кексаларгина эмас, ёшлар ҳам яхши билишади. Нима учундир бу массив ҳозирги пайтгача фойдаланилмай ётарди. Бу ерларга сув чиқариш қийин эди. Наҳотки, колхозимизнинг ерларига туташ бўлган шу массивга сув чиқариш, экин экишнинг иложи бўлмаса?! Биз бир группа комсомоллар бу ҳақда ўйлашиб, бу ерда маккажўхоричилик бригадаси ташкил этишга қарор қилдик. Колхоз правлениеси таклифимизни маъқуллади.

Шундай қилиб ўтган йили биз бешовлон ана шу массивда қизғин иш бошладик. Қисқа муддатда 40 гектар ер ўзлаштириб, унга маккажўхори экдик. Майдон шўрхок ва зах эди. Бу ишда Тошкент қишлоқ хўжалик институтида сиртдан ўқиётганим ёрдам берди. Агротехниканинг барча қоидаларига амал қилганлигимиз туфайли кузга бориб гектаридан пландаги 46 ўрнига 48 центнердан маккажўхори дони, 763 тонна силосбоп кўкпоя олдик.

Республика партия ва ҳукумати, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети дон ҳосилини янада мўл-кўл етиштириш юзасидан муҳим қарорлар қабул қилди. Кўпгина комсомол ташкилотлари ана шу қарорлардан руҳланиб маккажўхори ҳосили етиштиришни ўз отагикларига олдилар. Биз ҳам бу йил маккажўхорикорликни ривожлантиришга астойдил бел боғладик. Бригадамизга яна беш киши қўшилди. Майдонимиз эса 55 гектарга етди. Маррамиз — гектаридан 80 центнердан маккажўхори дони, 600 центнердан кўкпоя олиш. Бу ҳақда социалистик мажбурият қабул қилганмиз. Биз ваъдамизнинг устидан чиқиш йўлида социалистик мусобақани янада авж олдирамиз.

Шокирали АҲМЕДОВ,
Фарғона область Бағдод районидаги «Пахтакор» колхози комсомол-ёшлар маккажўхоричилик бригадаси бошлиғи.

ТАЖРИБАМИЗНИ ЎРТОҚЛАШАМИЗ

Маккажўхорикор комсомол-ёшларнинг республика семинар-кенгаши кўклам экин мавсуми бошланган қизғин кунларда иш бошлади. Йиғилишга барча областлардан донгдор маккажўхори усталари тўпланди. Ҳаммамизнинг дилимизда битта мақсад—бу қимматбаҳо экиндан юқори ҳосил олиш йўли билан озуқа етиштиришни кўпайтириш истаги туғён урмоқда.

Семинар-кенгашда экинлар ҳосилдорлигини ошириш, навини яхшилаш, дурагай уруғ етиштиришни кўпайтириш, дала ишларини комплекс механизациялаш йўллари ҳақидаги тажрибамизни ўртоқлашамиз. Биз ҳам йиғинга яхши ниятлар билан келдик, маккажўхори етиштиришни кўпайтиришдаги тажрибаларимизни ҳамкасб дўстларимизга сўзлаб берамиз. Ўтган йили кенг майдонларнинг ҳар гектаридан 45 центнердан дон олган эдик. Бу йил экин майдонини кенгайтириб, 94 гектарга етказдик, ҳосилдорликни гектар бошига 85 центнерга кўтариш ниятимиз бор.

Бироқ, маккажхорикорлик соҳасидаги ишларни механизациялаш суст олиб боріляпти. Экинлар учун етарли ўғит, сув ажратилмаяпти. Маккажўхорикор кадрлар тайёрлаш талабга жавоб бермайди. Бу ҳақдаги танқидий фикрларимизни ошкора айтиб ўтамиз, даҳлдор ташкилотларнинг раҳбарларидан йўл қўйилган камчиликларни бартараф этишда ёрдам беришларини илтимос қиламиз.

Жалол ТУХТАЕВ.
Ромитан районидаги «Ўзбекистон» колхози маккажўхорикорлик комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи.

СЎЗИМИЗ ҚАТЪИЙ

Партия ва ҳукуматимиз маккажўхори дони, пояси етиштириш, шу йўл билан чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият бермоқдалар. Бу вазифани шараф билан бажаришга ҳисса қўшиб келмоқдамиз. Ўтган йили ҳар гектар ердан 55 центнердан маккажўхори дони олган эдик. Бу йил бригадамиз аъзолари билан маслаҳатлашиб, ҳосилдорликни 100 центнерга етказишга сўз бердик.

Кўкпоя ҳосилдорлигини оширишдаги ютуқларимиз ҳам чакки эмас. Бултур ҳар гектар ердан 800 центнердан силосбоп кўкпоя олдик. Бу йил эса 900 центнерлик маррани кўзлаб қўйдик. Уруғ ҳосилнинг онаси эканини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам экишга районлаштирилган дурагай маккажўхори уруғи ажратдик.

Суғориладиган ерлардан олинадиган ҳосилни кўтариш чораларини кўряпмиз. Масалан, 1973 йилда суғориладиган ерларга экилган лавлагининг ҳар гектаридан 1000 центнердан хирмон кўтарамиз. Бу ўтган йилдагидан 200 центнер кўп демакдир. Шунингдек, арпа ҳосилдорлигини гектар бошига 50 центнерга етказиш тадбирларини амалга оширяпмиз.

Бутун резервларни сафарбар этиб, сўзимизнинг устидан чиқамиз, чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамаш йўли билан сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшамиз.

Муталлибжон ҲОЖИБЕКОВ,
Избоскан районидаги «Шарқ юлдузи» колхози дончилик комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи.

МУВАФФАҚИЯТЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАЙМИЗ

Ўрта мактабни битиргач тракторчилар тайёрлаш курсида ўқидим. Комсомол йўлланмаси билан совхоз сут-товар фермасининг чорва моллар учун озуқа етиштирувчи бригадасига ишга келдим. Икки йилдирки, маккажўхори силоси ва дони етиштириш билан шуғулланяпман.

Ўтган йили 80 гектар майдонда деҳқончилик қилдик. Ҳар гектар ердан 40 центнердан оширнб дон етиштирдик. Бу йил эса партия ва ҳукуматимизнинг дон экинларидан мўл ҳосил етиштириш ва социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорларига жавобан, ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ дон етиштириш мажбуриятини олдик. Ҳар гектар ердан ҳосилдорликни 60-70 центнерга етказамиз. Бу бизнинг автоном республика шароитида анчагина юқори кўрсаткичдир.

Маккажўхоридан юқори ҳосил олиш учун нималар қилмоқ керак? Ўсимликни минерал ва органик ўғитлар қоришмаси билан вақтида озиқлантириш керак. Бунинг учун ҳар бир хўжаликда тупроқ картограммаси тузилиши шарт. Ерга ўғит солиш шу асосда олиб борилганда яхши натижага эришилади. Биз ҳар қандай шароитда ҳам ҳар гектар ерга 18-20 тонна органик ўғит соламиз, минерал ўғитни эса мутахассисларнинг кўргазмаси билан тақсимлаймиз.

1973 йил пахтакорлар сингари биз маккажўхорикорларга ҳам синов йилидир. Ҳосил тақдири учун жавобгар эканимизни яхши биламиз. Ёшлик кучимизни, билимимизни маккажўхоридан юқори ҳосил етиштиришга сарфлаймиз, синовдан муваффақиятли ўтамиз.

Каримбой БИНИМБЕТОВ,
Қорақалпоғистон АССР Нукус районидаги Тельман номли совхоз комсомол-ёшлар маккажўхоричилик бригадаси бошлиғи.

ТИНЧЛИК, БИРЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

Тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессига ҳар томонлама тайёргарлик кўриш йўллари тўғрисида Москвадаги Союзлар уйининг Колонна залида бошланган кенг мунозара уч кун давом этди. Бу халқаро маслаҳат учрашувининг қатнашчилари мана шу жаҳон анжумани арафасида ўзларининг мамлакатларида нималар қилинаётганлигини гапириб беришди.

Маслаҳат учрашуви қатнашчилари, бу учрашув ҳамжиҳатлик, ҳамкорликка, ўзаро мақбул қарорлар қабул қилишга ялпи интилиш руҳида ўтганлигини зўр мамнуният билан қайд қилдилар.

Сўнгра проблема комиссияларининг, регионал ва қитъавий группаларнинг докладлари тингланди.

Халқаро маслаҳат учрашувида тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессини чақиришга даъват қилувчи хитобнома ва ахборот қабул қилинди.

Шу билан халқаро маслаҳат учрашуви тугади.

Тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессига кўмаклашувчи совет комитети конгрессни чақиришга бағишланган халқаро маслаҳат учрашуви муносабати билан 18 мартда қабул маросими ўтказди.

Қабул маросими самимий дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

РАҲБАР ХОДИМЛАР ЎҚУВИ

Раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрловчи республикалараро курсларининг Тошкентдаги навбатдаги потокида ўтказилаётган машғулотлар тугади. Бу курсларда қишлоқ район ижроия комитетларининг раислари, область ижроия комитетларининг, Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон Министрлар Советларининг ва Олий Советлари Президиумларининг масъул ходимлари марксизм-ленинизм назариясининг ва КПСС сиёсатининг актуал проблемаларини, социалистик экономикани илмий бошқариш асосларини, совет қурилиши масалаларини ўргандилар. Машғулотларда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги докладида, КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми қарорлари ва материалларида баён қилинган ғоявий-назарий фикрларни ва сиёсий хулосаларни ўрганишга асосий эътибор берилди.

Тингловчилар меҳнаткашлар депутатлари Советларининг иш тажрибасини ўрганиш учун Сирдарё ва Бўстонлиқ районларига бориб келдилар.

Курсларда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев нутқ сўзладилар.

Машғулотларнинг якунловчи кунида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев нутқ сўзлаб, ишда муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

НУКУСДА КЕНГАШ

Нукусда Қорақалпоғистон АССР «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармаси ва бошқа сув хўжалиги ташкилотлари ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш иштирокчилари чигит ва шоли экиш учун янги ерларни ўзлаштириш масаласини муҳокама қилдилар.

Кенгашда СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский ва Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов сўзга чиқдилар.

(ЎзТАГ).

МАККАЖЎХОРИКОРЛАРНИНГ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ ҚАТНАШЧИЛАРИ

Суратларда: (чапдан) 1 ва 2. Андижон ҳамда Фарғона областининг кенгашда қатнашаётган маккажўхорикорлари. 3. Краснодар ўлкасидан келган вакиллар республика маккажўхорикорлари орасида.

И. Глауберзон фотолари.

КОММУНИСТ ИБРАТИ

ТОШКЕНТЛИК бинокор коммунист Тўлқин Самиғов ҳаётида бир вақтнинг ўзида иккита қувончли ҳодиса рўй берди. Октябрь район партия комитетида унга тантанали равишда янги нусхадаги партия билети топширилди. «Марказ-13» микрорайонида эса у раҳбарлик қилаётган комплекс комсомол ёшлар бригадаси 105 квартирали беш қаватли уй-жой биносини қуриб битказди. Бу объектдаги иш атиги ўн олти ой давом этди. 159-қурилиш трестининг коммунистлари партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёрланабошлаган пайтда бригадир худди ана шундай суръат билан ишлашни мўлжаллаган эди.

Партия билети оладиган куни Самиғов кўкрагига Ленин орденини тақиб чиқди. Бу орден — ўтган беш йилликда эришган муваффақиятларининг яққол далили эди. Лекин у райкомда бўлган суҳбатда аввалги ишлардан кўра янги марралар тўғрисида кўпроқ гапирди. Бригада пудрати методини жорий этган машҳур зелиноградлик бинокор Н. Злобин усулини Тошкентда биринчилар қатори жорий этган Самиғов ва унинг ўртоқлари йиллик программани тўққиз ойда бажариб, ишларнинг юқори сифатли бўлишини ва анчагина материални тежашни таъминлай бошладилар.

Бригаданинг иши графикдан асло чиқмайди. Бригада аъзолари кунларнигина эмас, ҳатто соатлар, минутларни ҳам тежашга ҳаракат қиладилар. Беш қаватли уй ҳали битмасдан буруноқ Тўлқин «Марказ-14» микрорайонидаги ана шундай бинони қуриш топшириғини олиб, бу ердаги ишини бажариб бўлган ғишт терувчилар, монтажчилар ва бетончиларни янги объектга юборди. Янги иморатнинг қаватлари кетма-кет кўтарилаборди, энди пардозчилар ҳам, ишга киришиб кетдилар.

Самиғов билан партия группа ташкилотчиси Йўлдош Шобиловнинг ғамхўрлиги туфайли бригаданинг ҳар бир аъзоси уч-тўрт ихтисосни ўрганиб олди. Шунинг натижасида ишчи кучидан фойдаланиш яхшиланди, бекор туриб қолиш мутлақо тугатилди. Бригадир материалларнинг яхши сақланиши, қурилиш майдонидаги озодалик учун айниқса жон куйдиради. Бир неча ой ичида йигирма куб метр ёғоч, 15 мингта ғишт тежаб қолинди.

Тўлқин Самиғов янги партия билетини қабул қилиб олаётганида бундан буён ҳам коммунист деган номни шараф билан оқлашга сўз берди. У бундан кейин ҳам Ильич таълим берганидек бутун кучини сарфлаб меҳнат қилиш, топширилган ишга онгли, коммунистик муносабатда бўлишнинг муносиб намунасини кўрсатиш ниятида эканлигига ўртоқларини ишонтирди.

— Бизнинг бригадамиз ўз беш йиллигини уч йилу саккиз ойда бажаради, — деди бригадир ишонч билан.

Г. ЛИПШИЦ,
ЎзТАГ мухбири.

Элликқалъа массиви чекинмоқда

Ўтмишда сувсизликдан қақраб ётган, янтоқзорлардан иборат бўлган Қорақалпоғистоннинг Элликқалъа массиви совет бунёдкорлари қудрати билан чекинмоқда. Тўрткўл механизациялашган колоннаси қурувчилари массивни ўзлаштириб, экинзорга айлантириш учун қизғин курашмоқдалар. Шу йилнинг охиригача массивдан 6 минг гектар ер ўзлаштирилади. Суратларда: (юқоридан) 1. 25 йилдан бери трактор бошқариб келаётган шижоаткор чўлқувар Адамбой Аҳмедов; 2. Механизаторлар массивга ҳужум қилаётган пайт.

Р. Саидов фотолари.

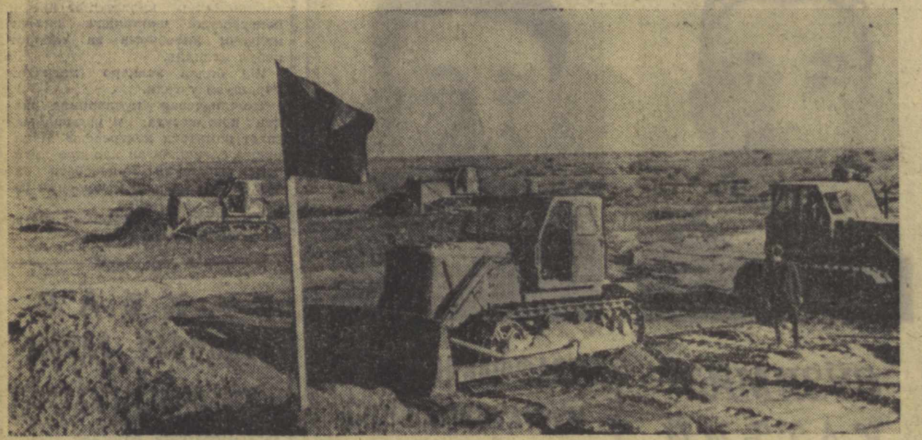

21 АПРЕЛЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

ХУШХАБАРЛАР

● ЯНГИЕР. 21 апрелда коммунистик шанбалик ўтказишга қарор берган Янгиер бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинатининг коллективи Мирзачўл ва Қарши даштини ўзлаштирувчилар учун 130 куб метр темир-бетон буюмни бепул ишлаб чиқариш мабуриятини олди. Шу куни комбинатнинг арматура цехи тежаб қолинган металл ҳисобига ишлайди. Чўлни ўзлаштирувчилар пландан ташқари темир-бетон, балка, плита, дренаж шохобчалари олишади.

● ОЛМАЛИҚ ишчилари, инженерлари, хизматчиларидан 40 минг киши москваликларнинг чақириғига қўшилиб, 21 апрелда иш жойларига чиқади. Шаҳар партия комитетидан хабар қилишларига кўра, ҳозир умумшаҳар коммунистик шанбалигини ўтказиш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда. Кончилик-металлургия комбинати, химия заводи, қурилиш ва енгил индустрия корхоналарининг коллективлари неча ўн минг сўмлик маҳсулот чиқариб, ишдан тушган маблағларни беш йиллик фондига ўтказадилар.

● ҚЎҚОН. Қўқон тепловоз депосининг машинисти Владимир Тац навбатдаги рейсдан қарийб 100 килограмм тежаб қолинган ёнилғи «олиб келиб» у жами 4 тоннадан ортиқ ёнилғини тежаб берди. Владимир Волокопупов, Владимир Петров, Виктор Патрин, Александр Демин каби машинистларнинг ҳисобида икки-уч тоннадан тежалган ёнилғи бор. Депонинг локомотив бригадалари ҳозиргача 5 та оғир составли поездни Москвагача олиб боришга етарли миқдорда ёнилғи тежадилар. Қўқон машинистлари «Қизил шанбалик» кунида ўзларининг барча поездларини «тежамкорлар фонди» ҳисобига бошқарадилар.

● ҚЎҚОН пойафзал фабрикасида «Қизил шанбалик» куни 9 минг жуфтдан зиёд пойафзал тайёрлашга қарор қилинди. Жами пойафзал меҳнат илғорлари тежаган кўн ва тўқимачилик матоларидан тайёрланади. «ЗИЛ» меҳнаткашларининг Ильич туғилган куннинг 103 йиллигини зарбдор меҳнат қилиш билан нишонлаймиз, деган чақириғига корхона коллективининг жавоби шундай бўлди.

● ТЕРМИЗ. Термиз ғишт заводида иккинчи туннель печи қурилмоқда. Печда йилига 20 миллион донадан ортиқ ғишт пиширилади. Реконструкция планига кўра қолиплаш цехида янги машиналар монтаж қилинади. Корхонани модернизация қилиш туфайли унинг қуввати икки баробар ортади. Бу иш шу йили тугалланади.

● ТОШКЕНТ химия-фармацевтика заводида 21 апрель куни зарбдор меҳнат куни деб эълон қилинди. Коллектив шу куни 10 мингта аэрон дориси, 100 килограмм порошок фитин, бир неча минг найча эфедрин — жами 30 минг сўмлик 20 хил дори-дармон ишлаб чиқармоқчи. Шу маҳсулотнинг чорак қисми тежалган хом ашёдан тайёрланди.

● ҚАРШИ. Бу ерда янги холодильник комбинати ишга туширилди. Комбинатнинг биринчи навбати гўшт-сут маҳсулотларини сақлашга мўлжалланган. Мороженое ва дудланган балиқлар учун омборхоналар қурилмоқда.

(ЎзТАГ).

Советлар мамлакатида

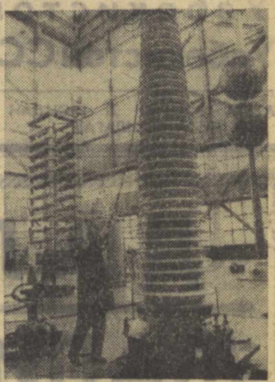

Москвадаги «Изолятор» заводининг юқори сифатли маҳсулотлари жаҳоннинг 26 мамлакатига, шунингдек Совет Иттифоқининг барча республикаларига жўнатилмоқда. Суратда: заводнинг юқори вольтли лабораторияси. Катта инженер В. П. Чистяков янги маҳсулотни синашга тайёрламоқда.

В. Кошевой фотоси, (ТАСС).

Туркманистон механизаторлари пахта ва баҳорги дон экинлари экиш учун ерларни тайёрламоқдалар. Мари область Сақарчагин районидаги Карл Маркс номли колхозда мўл ҳосил олиш учун ерларга минерал ва маҳаллий ўғитлар солинаётир.

К. Муродов фотоси, (ТАСС).

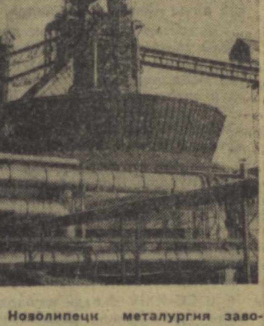

Новолипецк металургия заводида мамлакатда энг йирик ҳисобланган бешинчи домна печи ишга туширилди. Ҳажми 3200 куб метрга тенг бўлган бу гигант домна ҳар куни 2200 тоннагача чўян эрита олади. Суратда: Липецк Магниткасининг бешинчи домна печи.

В. Кожевников фотоси, (ТАСС).

Литвадаги «Эльфа» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари яратаётган «КД-6-4» электродвигателлари ўтган йили Лейпцигда ўтказилган ярмаркада олтин медаль билан мукофотланди. Бу йил корхона бундай электродвигателларни 200 мингдан кўпроқ ишлаб чиқаради. Суратда: (олдинда) корхонанинг илғор ишчиларидан Казимера Томашевская, Ирена Пешкускен ва Валентина Самохваловалар иш устида.

К. Люшис телефотоси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»га ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ БОШЛАНДИ

Биз телевизор кўрсатувларини томоша қилиш, радиоприёмниклар орқали музика ва ашулалар, қизиқарли хабарларни эшитиш имкониятидан маҳрум бўлиб келмоқдамиз. Ўқувчи фарзандларимиз кечқурунлари керосин чироқ ёрдамида дарс тайёрлашади. Кечаси кўчаларимиз зим-зиё қоронғу бўлади. Негаки қишлоқларимиз ҳали электрлашгани йўқ. Бу ҳақдаги талабимиз оқибатсиз қолиб келмоқда. Редакцияга ушбу хатни ёзар эканмиз, бу соҳада ёрдам беради, деб умид қиламиз.

Чироқчи районидаги Файзулла Хўжаев номли совхоз ишчиларидан олинган ана шу мазмундаги хат текшириш ва чора кўриш учун Чироқчи район ижроия комитетига юборилганди. У ердан олинган жавобда айтилишича, хатда келтирилган фактлар тасдиқланган. Совхоз дирекцияси бўлимларни электрлаштириш тадбирларини белгилаган ва уни амалга оширишга киришган. Ҳозир Бухоро шаҳридаги 7-кўчма механизациялашган колонна хўжаликнинг 6-бўлимида монтаж ишларини олиб боряпти. Яқин вақт ичида бу бўлимни электрлаштириш ишлари тугалланади ва 1-бўлимда монтаж ишлари бошланади.

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Косон районидаги Ленин номли колхознинг Бойтерак қишлоғини электрлаштириш пайсалга солиб келиняпти. Қишлоқ аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг аҳволи талабга жавоб бермайди.

Газетхонлардан Мардонов ва Амирқуловлар редакцияга йўллаган ана шу мазмундаги хат текшириш ҳамда чора кўриш учун Косон район ижроия комитетига юборилганди. У ердан олинган жавобда айтилишича, текшириш ўтказилганда хатда келтирилган фактлар тасдиқланган. Қарши шаҳридаги 9-механизациялашган кўчма колоннанинг айби билан қишлоқни электрлаштириш асоссиз чўзиб келинмоқда. Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида қатор камчиликлар мавжуд.

Текшириш натижаси райижрокомда муҳокама қилинган. Бўлмас қишлоқ Совети ва Ленин номли колхоз правлениесига қишлоқни электрлаштириш соҳасидаги ишларни жадаллаштириш ва уни тезроқ тугаллаш чораларини кўриш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирларини белгилаш ҳамда амалга ошириш топширилган. Қишлоқни электрлаштиришни тугаллашда ёрдам бериш Қашқадарё область Совети ижроия комитетидан сўралган.

Ҳалқаро ҳаёт

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

БАҲОР ТАРАДДУДИ

Корея тупроғида баҳор нафаси кезмоқда. Далалардаги қорлар эриб кетди, фақат ўрмонларда: қарағай ва арчаларнинг тагидаги қорларгина оқариб кўринади.

Далаларда иш бошланиб кетганлиги баҳор келганидан далолат бермоқда. Халқ Кореясида бу йилги баҳорга тайёргарлик масаласи умумдавлат вазифаларидан бири бўлиб қолди. Пойтахт аҳолиси яқингинада шаҳар кўчалари бўйлаб юк машиналарининг турна қатор бўлиб ўтаётганлигининг гувоҳи бўлишган эди. Бу автомашиналар далаларга ўғит ортиб боришарди. Шундан бир неча кун илгари марказий майдонда митинг ўтказилди, унда Меҳнат партияси ва республика ҳукуматининг вакиллари иштирок этишиб, шаҳарликларни қишлоқ меҳнаткашларига баҳорги экиш ишларида ёрдам беришга даъват этишганди.

Республиканинг бошқа шаҳарлари аҳолиси қатори пхеньянликлар ҳам бу чақириққа лаббай дея жавоб беришди. Уларнинг кўпчилиги ишлаш учун қишлоқларга жўнаб кетишди. Шаҳарда қолганлар эса қишлоқ хўжалигининг эҳтиёжи учун пландан ташқари маҳсулотлар ишлаб чиқармоқдалар. Масалан, Пхеньяндаги заводларнинг ишчилари 800 дан ортиқ қишлоқ хўжалиги машиналарига осиладиган асбоблар, трубалар ва сунъий ёмғир ёғдирадиган юзларча насослар, шунингдек трактор ва автомашиналарнинг эҳтиёт қисмлари етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Киян трактор заводининг коллективи бўлғуси ҳосилга мустаҳкам замин тайёрламоқда. Бу корхонанинг меҳнаткашлари қишлоқ кооперативларига икки баравар кўп трактор етказиб беришга қарор қилдилар. Шунингдек, республикадаги кўпчилик химия корхоналарининг коллективлари ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар. Хиннам химия ўғитлари комбинатининг ишчилари ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда фосфор ва микробиологик ўғитлар ишлаб чиқаришни анча ошириш юзасидан юксак мажбурият олдилар.

Сунчхон, Мокгхо, Синийчжу шаҳарларидаги заводларнинг коллективлари янги техника ва технологияни рационализаторлик таклифларини жорий этиш, асбоб-ускуналар қувватидан тўла фойдаланиш туфайли тўпланган жамғармалар ҳисобидан қишлоқ меҳнаткашларига пландан ташқари маҳсулот етказиб беришни ўз зиммаларига олдилар.

Корея кооператорларининг ўзлари ҳам баҳорги экишга зўр тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар ирригация шохобчаларини тартибга келтирмоқдалар, насос станцияларини ва сув тақсимлаш системаларини ремонтдан чиқаришаётир.

Кўпгина хўжаликларда шоли кўчатлари ўтқазиладиган майдонларни тайёрлаш ишлари ниҳоясига етказилди. Ниҳолларни эрта баҳорги совуқлардан сақлайдиган чора-тадбирлар кўрилди. Деярли ҳамма кооперативларда экишга мўлжалланган уруғлар қайта текшириб чиқилди.

Ф. ЛЕСКОВ,
АПН махсус мухбири.
Пхеньян.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ХЕЛЬСИНКИ, (ТАСС). Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет — Финляндия Шартномасининг 25 йиллигига бағишлаб Финляндияда Совет Иттифоқи фани ва техникаси кунларини ўтказувчи ташкилот комитети бу ерда матбуот конференцияси ташкил қилди. Совет Иттифоқининг турли соҳалардаги илмий-техникавий муваффақиятлари кўргазмасини ташкил этиш 6 апрелдан 15 апрелгача давом этадиган мана шу совет фани ва техникаси кунларининг асосий тадбири бўлади.

Шу кунлар давомида бир қанча илмий симпозиумлар ўтказилади. Кўзга кўринган совет олимлари Хельсинки, Тампере, Турку ва Финляндиянинг бошқа шаҳарларида докладлар қиладилар.

БРАЗИЛИЯ, 19 март. (ТАСС). Соғлиқни сақлаш министрлигининг вакили Эрнани Мота Бразилиянинг Санта-Крус штатида врачлар текшириб чиққан соҳил бўйлари районларидаги 86 минг кишининг 13 процентдан кўпроғида безгак касали борлиги маълум бўлганлигини айтди. У безгак билан кураш плани тузилганлигини айтиб, ҳозирги вақтда бу юқумли касалликни тарқатувчи чивинларни йўқотиш чоралари кўрилмоқда, шунингдек аҳолини безгакдан сақлаш тадбирлари амалга оширилмоқда, деди.

ЛОНДОН. Англияда 1970 йилнинг июнь ойида ҳокимият тепасига консерваторлар келгандан кейин ўтган вақт ичида озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи ўрта ҳисобда 30 процент ошиб кетди. Айни вақтда ҳукумат нарх-навони ва иш ҳақини ўзгартирмаслик тўғрисида қонун чиқаргандан кейин ўтган тўрт ойнинг ўзидагина озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи 8 процент кўтарилди.

(ТАСС).

СССР—ЯПОНИЯ: ЯНГИ УФҚЛАР

Бутун дунё халқлари Совет Иттифоқининг давлатлар ўртасида ҳуқуқий жиҳатдан тенгликка асосланган ўзаро фойдали ҳамкорликни кенгайтиришга қаратилган самимий тинчликсеварлик сиёсатини тобора яхши англаб, қўллаб-қувватламоқдалар.

Япон жамоатчилиги ва матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг СССРдаги япон элчиси К. Ниидзэкини яқинда қабул қилганлиги ҳақида билдирган ижобий фикри буни исбот этувчи кўп далилларнинг бири бўла олади. К. Ниидзэки ана шу қабул вақтида Япония бош министри Какуэй Танаканинг шахсий мактубини Л. И. Брежневга топширди. «Токио симбун» газетаси бош мақоласида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Япония ҳукуматининг вакилини биринчи марта қабул қилганлигини таъкидлаб, тўла асос билан қуйидагиларни уқтириб ўтди: бу факт «Совет томони Совет Иттифоқи билан Япония ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга жиддий эътибор бераётганлигини кўрсатади».

Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида яхши қўшничилик муносабатларининг ривожлантирилиши ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиши билан бирга, Узоқ Шарқда тинчликни ва умуман халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун ҳам, шубҳасиз, катта аҳамиятга эгадир. Совет-Япония қўшма декларацияси имзоланган пайтдан буён ўтган ўн олти йил буни яққол исботлади. Бир-бири билан савдо-сотиқ қилувчи ҳар икки қўшни мамлакат ўртасидаги йиллик савдо-сотиқ ҳажми ортиб, 800 миллион сўмликка етди. Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида турли миқёсларда олиб борилаётган сиёсий алоқалар ҳам анча кенгайди. СССР билан Япония ўртасидаги маданий алоқалар муваффақиятли суратда ривожланиб бормоқда. Бу эса ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ёрдам беради. Яқинда Токиода Совет Иттифоқи ва Япониядаги ташкилотлар ўртасида илмий ва маданий алоқалар юзасидан 1973 йилга мўлжалланган программа имзоланди. Бу программа бир-бирларига делегациялар, бадиий коллективлар ва виставкалар юбориб туришни давом эттириш ҳамда кенгайтиришни кўзда тутади.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи ва Япония ўз муносабатларининг янги босқичи арафасида турибди. Бу босқичда ана шу муносабатлар шартномаларга асосланган ҳолда янада барқарор муносабатларга айланиши мумкин ва лозим.

Л. И. Брежнев ўтган йилнинг декабрь ойида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг ССР Иттифоқи ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган қўшма мажлисида қилган докладида бундай деган эди: «Келгуси йилда муҳим совет—япон музокаралари ўтказилиши лозим. Бу музокараларнинг мақсади — иккинчи жаҳон уруши вақтидан қолган масалаларни бартараф қилиш, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни шартнома асосига қуришдир. Биз муҳокама қилинаётган ҳамма масалалар устида ўзаро мақбул бўладиган битимга келишга интилмоқдамиз».

Мамнуният билан шуни айтиш мумкинки, япон реакциясининг ҳар қандай баҳоналар билан совет—япон муносабатларининг яхшиланишига ҳалақит бериш йўлидаги уринишларидан юз ўгираётган Япониядаги нуфузли доиралар ана шу принципиал позицияни қўллаб-қувватламоқдалар.

Масалан, Япониянинг нуфузли «Асахи» газетаси «Япония ҳукумати Совет Иттифоқи билан дўстона муносабатларни мустаҳкамлашни ташқи сиёсий соҳасида ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири қилиб қўйди», деб таъкидлайди. Маълумки, яқинда «Санкэй симбун» газетаси тарқатган саволларга жавоб қайтарган японларнинг 84 проценти Совет Иттифоқи билан Япония ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантиришни ёқлаб чиқди. Япониядаги савдо саноат доиралари СССР билан иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга, жумладан, Сибирдаги баъзи табиий бойликларни ишга солишда қатнашишга интилаётганликлари ҳам ҳаммага маълум. Бу тадбир совет томонига ҳам, япон томонига ҳам наф келтирган бўлур эди.

Хуллас, ҳозирги кунда Совет-япон муносабатларини яхшилаш учун қулайлик туғдираётган имкониятларни рўёбга чиқариш учун барча замин мавжуддир.

(ТАСС).

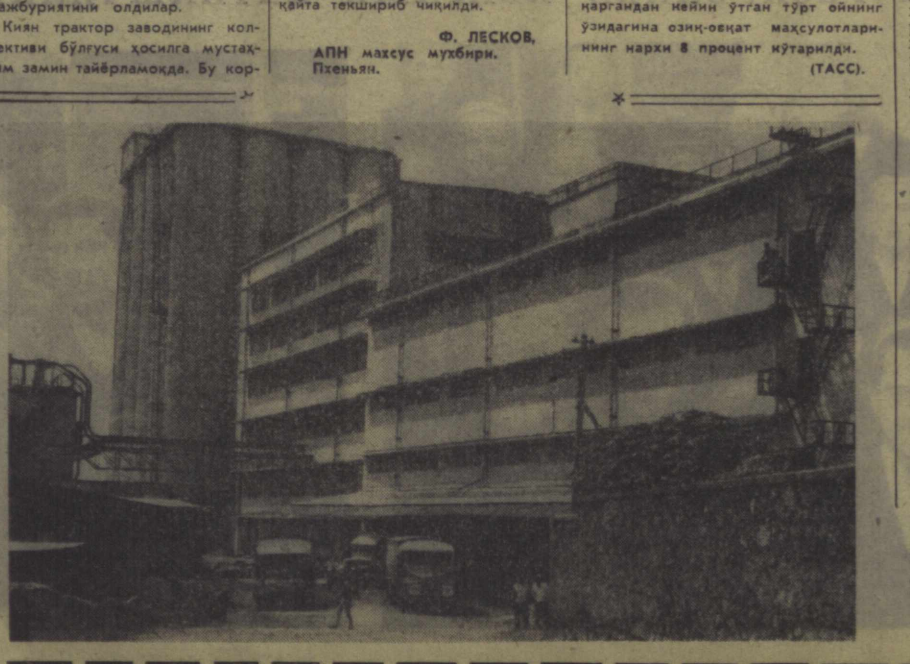

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг ёрдами билан Шри Ланка Республикасида қатор корхоналар қурилди. Суратда: Коломбода СССРнинг ёрдами билан қурилган ун комбинати.

М. ОЗЕРОВ фотоси, (ТАСС).

МАККАЖЎХОРИ—ТЎЙИМЛИ ОЗУҚА

Рассом А. Холиқов.

ДОН ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ҲАЛИ ҲАМ АВВАЛГИДЕК ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДАГИ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРДАН БИРИ БЎЛИБ ҚОЛМОҚДА. БИЗНИНГ ДОНГА БЎЛГАН ЭҲТИЁЖИМИЗ ЙИЛДАН-ЙИЛГА ЎСИБ БОРМОҚДА. БИЗ ФАҚАТ ОЗИҚ-ОВҚАТГА ИШЛАТИЛАДИГАН ДОННИГИНА ЭМАС, БАЛКИ ОЗУҚА БЎЛАДИГАН ДОННИ ҲАМ НАЗАРДА ТУТМОҚДАМИЗКИ, БУНДАЙ ДОН ЕТИШТИРИШНИ ЧОРВАЧИЛИКНИ ЖАДАЛ ЎСТИРИШ ЗАРУРЛИГИНИ ҲИСОБГА ОЛГАН ҲОЛДА КЕНГАЙТИРИБ БОРИШ ЛОЗИМ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Суратларда: 1. Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози маккажўхорикорлик бригадасининг бошлиғи, шу соҳанинг ветерани Любовь Ли. Хўжалик маккажўхорикорлари бу йил дон ва кўкпоя етиштиришни ҳар қачонгидан кўпайтириш учун курашмоқдалар. 2. Республикамизга донг таратган маккажўхорикор Бухоро область Шофиркон районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси Очил Мўминов. Колхоз маккажўхорикорлари гектаридан 60 центнердан дон, 600 центнердан кўкпоя етиштиришга аҳд қилдилар. 3. Чуст районида И. Машариповни маккажўхорикорлар маслаҳатгўйи деб аташади. У бошчилик қилаётган бригада ҳосилдорликда фақат «Ленин йўли» колхозидагина эмас, балки Наманган областида ҳам илғор ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда.

ИЛҒОР МАККАЖЎХОРИКОРЛАР

САХОВАТ

ГУЛИСТОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сирдарё область маккажўхорикорлари кўклам мавсумига пухта тайёргарлик кўрдилар. Ҳаво исиши билан яхши текисланган пайкалларга барака уруғи ташланади.

Бу йил область колхоз ва совхозларида ўнлаб комсомол-ёшлар маккажўхорикорлик бригадалари ва звенолари тузилди. Экин майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан — жами 25 минг тонна маккажўхори дони олиш, кўплаб силос бостириш мўлжалланмоқда.

Дўстлик районидаги «Комсомол» совхозининг С. Самонов, Ильич районидаги «Правда» совхозининг Х. Шарипов, Гулистон районидаги Навоий номли колхознинг Х. Муҳаммадиева, Сирдарё районидаги «1 Май» колхозининг М. Исроилов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадалари ҳар гектар майдондан 70 центнердан маккажўхори дони олиш тараддудини кўрмоқдалар. Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг тажрибали деҳқон Т. Ҳаитов бошлиқ бригадаси эса 80 центнердан маккажўхори дони олишга аҳд қилди.

Область маккажўхорикорларининг яқинда бўлиб ўтган кенгашида деҳқонлар уруғни яхши тайёрланган ерга тез ва соз экиш, ҳосилдорликни ошириш ҳақида маслаҳатлашиб олдилар ва янги марраларни белгиладилар.

ҚИЗҒИН КУНЛАР

ЖАРҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан телефон орқали олинди). «Сурхон» совхози деҳқонлари 1973 йилда 300 гектар майдонда маккажўхори етиштиришга қарор қилганлар. Улар областда биринчилар қаторида «дала маликаси»ни экишга киришдилар. Дастлабки куни бир неча ўн гектар ерга барака уруғи қадалди. Тракторчилардан Бобоқул Бегимов, Бўрибой Икромовлар кунлик маккажўхори экиш графигини ошириб бажармоқдалар. Сеялкачилардан Бозор Нодиров, Рашид Тўраев бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлаб, маккажўхорикор деган номни шарафлаш учун курашмоқдалар.

— Об-ҳаво юришиб кетди, — дейди совхоз бош агрономи С. Ҳидоев. Биз маккажўхори экишни ўтган йилдагидан анча эрта бошладик. Етарли миқдорда уруғлиқ тўплаганмиз. Техника воситаларини ҳам барвақт шайлаб қўйганмиз. Мақсадимиз шуки, чигит экиш бошлангунча белгиланган майдонларга маккажўхори уруғини қадаб бўламиз. Бу йил гектаридан 50 центнердан дон ва 700 центнердан кўкпоя оламиз.

Районнинг бошқа хўжаликларида ҳам маккажўхори экиш кун сайин қизитилмоқда.

КОМСОМОЛ-ЁШЛАР, ЭШИТИНГ

Маккажўхорикорлик билан чорвачилик гарчанд икки ном билан аталса-да, аслида бир маънони билдиради. Бу — эл-юрт фаровонлиги демакдир. Маккажўхорининг дони билан дастурхонимиз безалади. Поясини еган сигирлар сут, қаймоқ беради, бўрдоқи ва сўқим гўшти ҳам маккажўхоридан етиштирилади. Маккажўхори етиштиришни кўпайтиринг.

Навдан-навни фарқланг. Серҳосил, тезпишар касалликларга бардошкорини экинг. Парваришни кучайтиринг. Бугун гектаридан 50—60 центнер дон, 600—700 центнер кўкпоя олаётган экансиз, эртага донни 100 центнерга, кўкпояни 1000 центнерга етказишингиз ва ундан ҳам оширишингиз мумкин. Изланинг, ҳар бир хўжаликда резервлар бор.

Эрта экилган хирмон, кечга қолган армон қилади. Маккажўхорини тезроқ экинг, тўла гектар учун курашинг, кўчатларни мавсум охиригача сақланг. Ҳосилни ҳар уядаги ҳар туп ўсимлик беришини унутманг.

Силос, кўп сут, гўшт, ёғ демакдир. Кузда хўжалик бўйича қанча силос бостирилади, ҳар бош сигирга қанчадан силос тайёрланади ҳозирдан ҳисоб-китоб қилинг, режани аниқ олинг. Силосхоналарни тозалаб, ремонт қилиб қўйинг. Ҳар бош сигирга 18—20 тонна маккажўхори силоси тайёрланса — кўп, юқори сорт маҳсулот олишга мустаҳкам замин яратилган бўлади.

Маккажўхорикор кадрлар тайёрлашга нечоғли эътибор берилса, сигир соғувчилар тайёрлашга ҳам шунчалар аҳамият беринг. Чунки уларнинг иши бир-бири билан узвий боғлиқдир.

Кўп, таннархи арзон, сорти ва сифати юқори маҳсулот тайёрлашнинг асосий омили маккажўхори эканини унутманг.

Молхоналарда тўпланиб қолган органик ўғитларнинг тезкорлик билан маккажўхоризорларга ташиб чиқаринг. Бу ҳосилдорликни оширишда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Менинг номимни бутун мамлакатимизга таратган сигир соғувчилик бўлса, сигирлар сутини кўпайтирган маккажўхори бўлди. Сиз — ёш маккажўхорикорларга 320 минг тонна маккажўхори дони, 3 миллион 500 минг тонна силос тайёрлашда муваффақиятлар тилайман.

Анастасия ЧУДНАЯ,
Республика чорвачилик илмий-тадқиқот институти «Красний водопад» экспериментал базасининг сигир соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЕТАКЧИ ТАРМОҚ

Маккажўхори хўжалигимизда етакчи тармоқ ҳисобланади. Экин майдонини йил сайин кенгайтириб, ҳосилдорликни кўтаряпмиз. 1970 йилда гектаридан 22 центнердан маккажўхори дони олинган бўлса, 1972 йилда ҳосилдорлик 33 центнердан ошиб кетди. Бир йилда ҳосилдорлик гектар бошига 9 центнер кўтарилди, ялпи дон миқдори 500 тоннани ташкил қилди.

Бундай муваффақиятга маккажўхорини энг яхши агротехника муддатида экиш, парваришни кучайтириш, минерал ва органик ўғитлардан самарали фойдаланиш туфайли эришмоқдамиз. Механизация маккажўхорикорликда ҳал қилувчи кучга айланди. Уруғни ерга қадашдан тортиб, дон ва пояни йиғиштириб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини хилма-хил машиналар бажаряпти.

1973 йилда совхозимиз бўйича янада улканроқ мажбуриятлар олинди. 300 гектар майдонда маккажўхори ўстирамиз, 1350 тонна сараланган уруғлиқ етиштирамиз. Ражаб Матниёзов, Дурди Далабоев бошлиқ бригадаларнинг аъзолари ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

Бригадамизнинг 60 гектар маккажўхори майдони бор. Ўтган йили гектаридан 45 центнердан дон, кўплаб силособоп кўкпоя олган эдик. Бу йил янада улкан режалар белгиладик.

Маккажўхори экиладиган ерларни шудгорлаб, ўғитлаб қўйганмиз, қишда шўрини сифатли қилиб ювганмиз. Техника воситалари экишга шай турибди. Маккажўхорини 70 сантиметрли схема бўйича экамиз. Натижада механизмлар воситасида парвариш ўтказишга қулайлик туғилади.

Бу йилги мажбуриятимиз ҳам чакки эмас. Гектаридан 60 центнердан уруғлиқ дон оламиз, давлат омборига 360 тонна сараланган, навли, районлаштирилган уруғлиқ дон топширамиз. Беш йилликнинг охирига бориб эса дон ҳосилдорлигини гектар бошига 85-90 центнерга етказамиз.

Бригадамиз аъзолари меҳнатсевар кишилар, улар сўз бердими — устидан чиқади, мажбурият олдими — бажаради. Ер хазина, меҳнат унинг калити, деганлар. Маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириш йўлида қилинадиган ҳар қандай меҳнатдан қочмаймиз. Техника, уруғ, ўғит етарли. Лекин сув бир оз етишмайди. Шунга қарамай агротехниканинг илғор усулларини қўлланиб, сув танқислигини ҳам енгамиз

Яқинда совхозимиз механизатор — маккажўхорикорларининг йиғилиши бўлди. Унда маккажўхори дони ва кўкпояси етиштиришни кўпайтириш йўллари ҳақида бафуржа маслаҳатлашиб олдик. Ҳар гектар ер ҳисобига 10-12 тоннадан органик ўғит солишга қарор қилдик. Бригадамиз бўйича 20 тоннадан маҳаллий ўғит жамғариб қўйдик.

Маккажўхори — дон, силос, тўйимли озуқа демакдир. Демак маккажўхори сут, гўшт, ёғ ва бошқа чорва маҳсулотлари ҳамдир. Шундай экан, бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлаймиз, дон ва силособоп кўкпоя етиштиришни кўпайтирамиз. Бу билан чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаймиз.

Ҳозир еримиз ҳам, техника воситаларимиз ҳам уруғни ерга қадашга шай турибди, сараланган уруғликқа эгамиз. Тупроқда ҳарорат кўтарилиши билан экишни бошлаб, 8-10 иш кунида тугаллаймиз.

Қўжагали ТОНГОТОВ,
Нукус районидаги «Нукус» совхози маккажўхорикор комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи.

ДЕҲҚОН СЕВГАН ЭКИН

Колхозимиз Наманган областидаги кўп тармоқли хўжаликлардан биридир. Хўжалигимизда чорвачилик йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Бунда чорва озуқа базасининг мустаҳкамланиб бораётганлиги муҳим роль ўйнамоқда. Бригадамиз комсомол-ёшлари бу ишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Биз ўтган йили 25 гектар майдонда дон учун, 105 гектар майдонда эса силос учун маккажўхори етиштирдик. Натижа чакки бўлмади. Гектар бошига 64,3 центнердан маккажўхори етиштирдик. Силос учун экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан эса 317 центнердан кўкпоя тайёрланди. Бундан ташқари 15 гектар ерда етиштирилган буғдойнинг ҳар гектаридан 27 центнердан хирмон кўтарилди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Бутуниттифоқ Касаба союзлари марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1973 йил дон ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришни ҳамда тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорини бригадамиз коллективи қизғин кутиб олди. Қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига актив қўшилган бригадамиз аъзолари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилини зарбдор меҳнат йилига айлантиришга аҳд қилиб, ўз зиммаларига улкан мажбуриятлар олдилар.

Бу йил юз гектар майдонга дон учун маккажўхори экиб, унинг ҳосилдорлигини 100 центнерга етказамиз. 109 гектар ерга силос учун маккажўхори экиб гектаридан пландаги 420 ўрнига 800 центнердан кўкпоя олишга эришамиз. 20 гектар майдонга арпа экиб, гектаридан 50 центнердан, 100 гектар майдонга сараланган буғдой экиб, гектаридан 12 центнердан хирмон кўтарамиз. Бригадамиз аъзоларининг аҳд-паймони шундай.

Биз юксак марра учун курашни ўтган йилнинг куз фаслидан бошлаганмиз. Ерларимиз агротехника талаблари асосида сифатли шудгор қилинган эди. Кузги шудгор олдидан ҳар гектар ерга 450 килограммдан фосфорли ўғит ва 12 тоннадан гўнг солинди. Ерларни кузги шудгордан олдин озиқлантириш ҳосилдорликни оширишнинг муҳим шартларидан бири эканлиги бизга тажрибадан маълум.

Мен олти йилдан буён маккажўхорикорлик бригадасига бошчилик қилиб келяпман. Шу йиллар ичида бу соҳада бир мунча тажриба орттирдик. Бу йил ҳам маккажўхоридан мўл ҳосил етиштиришни кўзлар эканмиз, ишни пухта ҳисоб-китоб асосида ташкил этишга ҳаракат қилмоқдамиз. Биз барча майдонга уруғни 70х20 сантиметр схемаси асосида жойлаштирамиз. Экишда уяларга аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалардан фойдаланамиз. Бу бизни яганадек машаққатли ишдан халос қилади. Ҳар бир уяда бир тупдан кўчат қолдирилади. Ҳисоб-китоб шуни кўрсатяптики, шундай қилинганда ҳар гектар майдонда 71 минг тупдан уя ҳосил бўлади. Ҳар бир уядаги ўсимлик икки донадан сўта боғлаганда, бу сўталарнинг ҳар биридан ўртача 150 граммдан дон олинганда, гектар бошига 100 центнердан маккажўхори дони олиш мумкин.

Биз ерларни экишга тайёрлашга алоҳида аҳамият берамиз. Бу йил ҳам тупроққа уруғ ташлашдан олдин ерга яна бир бор ўғит соламиз. Ҳар гектар майдонга экиш олдидан 200 килограмм азот ва 400 килограмм маҳаллий ўғитни аралаштириб соламиз.

Яқинда Наманган область комсомол комитети бригадамиз аъзоларининг ватанпарварлик ташаббусини маъқуллаб, қарор қабул қилди. Биз маккажўхоричиликнинг кенг равнақ топишига, ундан мўл-кўл ҳосил олинишига ўз ҳиссамизни қўшаверамиз.

Исроилжон МАШАРИПОВ,
Чуст районидаги «Ленин йўли» колхози комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи.

МАККАЖЎХОРИКОР ЎРТОҚЛАР!

Маккажўхори майдонларини кенгайтирингиз, ҳосилдорликни оширингиз, ҳар бир хўжаликда маккажўхори дони, кўкпояси тайёрлаш, силос бостириш планларининг ошириб бажарилишига замин яратингиз.

Бу йил республикамиз бўйича гектаридан камида 40 центнердан ҳосил етиштириб, 320 минг тонна дон тайёрлашга эришингиз. Дон учун ажратилган майдонларга тезроқ уруғ қадаб, ниҳолларни бир текисда ундириб олишга эришингиз.

Дағал хашакнинг асосий қисмини маккажўхори пояси ташкил этади. Республикамизда 3 миллион 500 минг тонна дағал хашак тайёрлайлик, бунинг учун маккажўхори пояси етиштиришни кўпайтирайлик.

Республикамиз бўйича 3 миллион 500 минг тонна силос бостиришдек шарафли вазифа сизнинг зиммангизга юклатилган. Халқ ишончини оқлаш учун бутун куч-ғайратингизни сафарбар этингиз.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Андижон области чорвадорлари ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, гўшт тайёрлаш биринчи квартал планини бажардилар. Давлатга тирик вазнда 3127 тонна гўшт топширилди.

План бажарилишига салмоқли ҳисса қўшган Балиқчи, Бўз, Избоскан, Москва, Пахтаобод, районлари чорвадорлари иккинчи квартал ҳисобига маҳсулот топшира бошладилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

ТЕХНИКА ШАЙ

Чуст районидаги Ленин номли колхоз механизаторлари кўклам экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Хўжаликда ҳамма турдаги агрегатлар муддатидан илгари тўлиқ ремонтдан чиқарилди. Колхоз устахонасида 20 та ҳайдов, 100 та чопиқ трактори, 25 та чизель, 30 та экиш агрегати, 100 комплект тишли борона ва бошқа механизмлар тахт қилиб қўйилди. «Пўлат от» чавандозлари иш тиғиз пайтида панд бериб қўймасин, деб ўз агрегатларини, ҳатто тирков асбобларини ҳам яна бир бор синовдан ўтказиб қўймоқдалар.

Техникани тез ва сифатли созлашда электр пайвандчи А. Маҳкамов, механизаторлардан К. Раҳимов, С. Абдуллажонов, устахона ишчиларидан А. Қўчқоров, А. Тўйчиев сингари жонкуярлар активлик кўрсатишди.

Ж. КАМОЛОВ.

ҒАЛЛА ВА БЕДА ЭКИШ ҚИЗҒИН

Республика областларида ғалла ва беда экишнинг бориши тўғрисида шу йил 19 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — ғалла экилган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида; тўртинчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида:

Сурхондарё	16052	118,0	6550	56,9
Наманган	2210	110,5	2275	21,5
Сирдарё	52185	105,6	19185	78,3
Қашқадарё	31162	103,8	6559	47,5
Тошкент	20713	99,5	7352	44,3
Андижон	3751	93,7	5384	45,2
Самарқанд	69438	90,8	6993	36,7
Бухоро	3383	28,2	4394	33,2
Фарғона	655	10,9	7768	54,7
Хоразм	—	—	—	—
ҚҚ АССР	—	—	—	—
Республика бўйича:	199549	92,3	67135	43,3

ДОНГДОРЛАР САФИ КЕНГАЙСИН

Беш омил — ер, сув, ўғит, ирригация-мелиорация ва механизациядан кенг фойдаланиш туфайли ўтган йили республикамизда 137 минг тонна маккажўхори дони етиштирилди.

Маккажўхорикорлик ветеранлари Любовь Ли, Очил Мўминов, Роза Отабоева ва бошқа донгдор кишиларнинг номини фахр билан тилга оламиз. Улар маккажўхоридан юқори ҳосил олиб, ўзига хос рекорд қўйдилар. Масалан, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози маккажўхорикорлик бригадасининг бошлиғи Любовь Ли гектаридан минг центнерга етказиб сўталик кўкпоя олди.

Фан-техника ютуқлари, илғор тажрибалар ҳаётга дадил жорий этилиши туфайли республикамизда маккажўхори дони, кўкпояси етиштириш тобора кўпайтириляпти. 1970 йилда республикамиз бўйича гектаридан 27,1 центнердан маккажўхори дони олинган бўлса, 1972 йилда 30,6 центнердан хирмон кўтарилди.

Андижон области маккажўхорикорлари 1972 йилда 47 центнерлик маррани эгаллаб, дон етиштиришни кўпайтиришда катта резервлар борлигини исбот этдилар. Наманган области бўйича гектаридан 41 центнердан, Сурхондарё области бўйича — 35 центнердан дон олинди.

Уруғшунос олимларимиз деҳқонларга серҳосил, эртапишар, касалликларга бардошкор ажойиб навлар ҳадя этмоқдалар. «ВИР-338», «Имеретин гибриди», «Кремнист УзРОС», «Оқтиш маккажўхори» ва бошқа навлар шулар жумласидандир.

1972 йилда республикамиз бўйича 45 минг гектар майдонга уруғлиқ маккажўхори, 4,2 минг гектарга оқжўхори экилди. Силос учун 147 ярим минг гектар майдонда маккажўхори ўстирилиб, гектаридан 266 центнердан ҳосил олинди.

Уйчи районидаги «Ленинград» колхозининг Г. Мадумаров бошлиқ бригадаси маккажўхорикорлари «ВИР-338» нав уруғини экиб, гектаридан 1086 центнердан силособоп кўкпоя олишга эришдилар. Пахтаобод районидаги «Правда» колхозининг М. Отақулов бошлиқ бригадаси ҳосилдорликни 1010 центнерга етказиб, юқори кўрсаткичга эришди. Бундай илғор маккажўхорикорлик бригадалари сафи йил сайин кенгаймоқда.

Хўжаобод районидаги Димитров номли колхозда ҳар гектар майдондан 85 центнердан юқори сифатли дон олинди. Самарқанд районидаги «Победа» колхозида ҳосилдорлик 77,6 центнерга етказилди. Шуниси диққатга сазоворки, бу хўжаликларда давлат стандартига мос, районлаштирилган уруғлиқ дон тайёрланиб, бошқа хўжаликларга уруғ учун жўнатилмоқда, маккажўхоридан катта даромад олинмоқда.

Маккажўхори билан бир қаторда оқжўхори етиштиришни кўпайтириш ҳам муҳим вазифадир. Кўпчилик хўжаликларда агротехника қоидаларига риоя қилиниши туфайли оқжўхори ҳосилдорлиги ошириляпти. Ғиждувон районидаги Ленин номли колхознинг А. Дониёров бошлиқ бригадасида бу қимматбаҳо экиннинг ҳосилдорлиги 51 центнерга етказилди, шу райондаги Калинин номли колхознинг А. Йўлдошев бошлиқ бригадасида 56,3 центнердан оқжўхори хирмони кўтарилди.

Ҳозирги вақтда республикамиз колхоз ва совхозларида оқжўхорининг «Яхшиланган чиллаки» нави уруғи экиляпти ва юқори ҳосил олиняпти. Нарпай районидаги Ленин номли колхоз оқжўхорикорлари ўз эҳтиёжи учун дон тайёрлабгина қолмасдан, бошқа колхоз ва совхозларга ҳам элита уруғи етказиб бермоқдалар.

1973 йилда республикамиз маккажўхорикорлари олдида улкан вазифалар турибди. Улар ҳар гектар майдондан камида 40 цетнердан ҳосил олиб, она-Ватанга 320 минг тонна маккажўхори дони етказиб беришлари, чорва моллар учун 3 миллион 500 минг тонна силос бостирилишини таъминлашлари лозим. Бунинг учун маккажўхори, оқжўхори экишга энг унумдор ерлар ажратилиши, уруғ қисқа фурсатда ерга қадалиши, гектарларнинг тўла, кўчатлар сонининг бут бўлишига алоҳида аҳамият берилиши керак. Маккажўхори ва оқжўхори парваришни яхши кўрадиган экинлардир. Шунинг учун ниҳоллар униб чиқиши билан дарҳол ягана ўтказилиши, соғлом ўсимликлар ўстиришга қолдирилиши, парвариш кучайтирилиши зарур. Маккажўхори ва оқжўхорига ажратилган ўғитлар, сув, механизмлар фақат шу экинлардан юқори ҳосил етиштириш манфаатларига хизмат қилдирилиши керак.

Маккажўхорикор ўртоқлар! Ҳалол меҳнат қилиб, ҳамма майдонларда маккажўхори ва оқжўхоридан юқори ҳосил етиштиришга эришайлик!

Ҳ. МУМИНОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ҲАЁТБАХШ ҚЎЛЛАР

ОИЛА ДАВРАСИДА МУТОЛАА

Моҳир жарроҳда бургутнинг кўзи, шернинг юраги, аёлнинг қўли бўлиши керак.

Д. РЕЙ.

Халқимиз тўрт мучалинг соғ бўлса бас, деб бежиз айтмайди.

Фан ва техниканинг ривож топиши, шу жумладан, жарроҳлик касбининг санъатга айланиши инсон умрига-умр, соғлиғига-соғлиқ қўшяпти. Ўзбек медик олимларидан Т. Қосимов, М. Комилов ва бошқалар кўзи ожизларга нурзиё ато этяптилар. Профессор В. И. Родин, доцент О. Ғаниев ва бошқалар эса ўз ҳамкасблари билан ҳамкорликда мураккаб операциялар ўтказиб, карларнинг қулоғини «очишмоқда», қилдек, тариқдек суякларни қулоқ ичига ямаш, жойлаштириш каби нозик ва мураккаб операцияларни ўтказишяпти.

Шундай операцияни ўз бошидан кечирган Надя Юдаковани энди ҳеч ким кар демайди... Тўмтоқ, чўлоқ ёки мажоқланган аъзолар ҳам ўз аслидай тикланяпти. Бу жарроҳлик муолижанинг кучини қарангки, жаҳон чемпионлари В. Брумель ва Тер-Ованесянларни яна спортчилар сафига қайтарди. Ишдан чиққан ёки қотиб қолган бўғин эндиликда олиб ташланиб, ўрнига органик шиша ёки плексигласдан янги бўғин ўрнатиляпти. Қизил ўнгач, ошқозон, буйракда бедаво дард пайдо бўлса, жарроҳлар уни бартараф қилишга доим тайёр. Моҳир нейрохирург М. Қориев эса шундай операцияларни бош мияда ўтказяпти.

Бугунги кунда жарроҳлар териси куйганларга тери ёпиштирмоқда, томирларни уламоқда. Бордию, мураккаб операция вақтида беморнинг бирор органи ишдан тўхтаб қолса, «навбатчи» ўпка, буйрак, юрак ҳозиру-нозир. Операция тугар-тугамас беморга кераклигича қон қуйилади.

Организмнинг митти паҳлавони юрак, дамгари ўпка моҳир жарроҳ Восит Воҳидов қўлида типирчилаб турибди.

Бундай операцияларга ҳоримас олимлар олдиндан замин яратган эдилар. Бундан йигирма йиллар-ча муқаддам совет олими Синицин қурбақанинг юрагини олиб ташлаб, ўрнига бошқа қурбақанинг юрагини ўрнатган эди. Совет физиологи В. П. Демихов эса итга иккинчи юрак улаш йўлини топди. Уларнинг кўпчилиги саккиз-ўн кун яшаса, биттаси ҳатто 141 кун яшади. Моҳир жарроҳ операцияни тағин ҳам мукаммаллаштириб борди. Итнинг боши ва оёқларини шартта кесиб, бошқа итнинг бош-оёғини улай бошлади. Шулардан биттаси 32 кун яшади. Профессор Лапчинский бундан тўрт йил муқаддам итга орқа оёқлар ўтказди.

В. Н. Терзев, И. Д. Карпатовскийлар қалқон без, ингичка ичакларни улаш йўлини ишлаб чиқдилар. Энди навбат сунъий аъзо ва органларни улашга ўтилди.

Хуллас, инсон саломатлигини муҳофаза қилиш йўлида жарроҳларимиз ҳар хил материаллардан юрак, буйрак, бўғин ва бошқа аъзоларни ҳам ясамоқдалар.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати.

Саҳифада:
• Дастлабки совриндорлар
• Медицинамиз қудрати
• Пул эгасига қайтарилди
• Ўнинчи хил балиқ
• Кўринг, тингланг, томоша қилинг

Энг енгил вазнлилар мусобақаси ўзига яраша шов-шувга сабаб бўлди. Суратларда: ригалик атлетикачи Владимир Аникин (юқорида) икки кураш ғолиб бўлди, япон йигити Кодзи Мики даст кўтаришдан жаҳон рекорди ўрнатди. А. Павлакка (Польша) бронза медаль насиб қилди.

А. Тўраев фотолари.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

СПОРТЧИМИЗНИНГ ЖАҲОН РЕКОРДИ

ОҒИР АТЛЕТИКАЧИЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ТУРНИРИ

Шу кунларда спорт мухлисларининг диққат-эътибори марказий «Юбилей» саройида. Тошкўтарар полвонларнинг Тошкентда ўтказилаётган халқаро мусобақаси кўпчиликни қизиқтириб қолди. «Дўстлик» соврини учун кураш тобора қизғин ва шиддатли тус олмоқда.

Вазни олтмиш килограммгача бўлган йигитлар мусобақасида Болгария, Польша, Ироқ, Австрия, Куба, Япония, ЧССР ва СССР командалари вакилларидан иборат 13 киши иштирок этди. Даст кўтаришни чехословакиялик Душан Држка бошлаб берди. У 97,5 килограммли тошни иккинчи уринишда кўтарди. Учинчи машқни эса 102,5 килограмм билан тугаллади. Поляк йигити Лешек Скорупанинг чиқишлари анча қизиқарли бўлди. Лешек бир йўла 100 килограммни кўтаришдан бошлади. У иккинчи машқда оғирликни 105 килограммга чиқарган бўлса-да, сўнгги уринишда 107,5 килограммни эплай олмади. Ироқ атлетикачиси Фейсал Фатхий Матлуб учинчи машқда 107,5 килограммни боши узра даст кўтарди. Шу билан бу йигит ўз мамлакатининг рекордини ўрнатди.

— Штангага 110 килограмли тош осилсин, — деган овоз таралди. «Буни ким кўтараркин?» деб турилганда дикторнинг овози яна янграйди:

— Ўртага совет спортчиси Юрий Голубцов таклиф қилинади.

Юрий тошни биринчи машқдаёқ кўтараркан, залда қарсак янгради. Илк ютуқдан руҳланган спортчи тош оғирлигига яна 5 килограмм қўшишларини илтимос қилди-ю, лекин икки уринишда уни кўтара олмади. Бу, даст кўтариш бўйича қўлга киритилган энг юқори натижа ҳисобланаётган бўлса-да, жаҳон ёки СССР рекордидан анча узоқ эди.

Шундай қилиб 110 килограммни яна ким кўтара олади. Бундан ҳам юқорироқ натижани кўзлаган спортчи борми? Юрийга рақиблик қилишни биринчи галда 105 килограммни кўтара олмаган Курт Питтнер (Австрия) бошлади. У аввалгисидан 5 килограмм ортиқ тош кўтарди. Бу, томошабинларни ҳайратга солди. Шундай натижага учинчи бўлиб кубалик штангачи Роландо Чанг эришди. Даст кўтариш бўйича ўринлар ҳам ана шу спортчилар ўртасида тақсимланди.

Учаласи бир хил натижа кўрсатган спортчининг қайси бирига олтин медаль берилади? Голубцовнинг вазни медалга даъвогарлик қилаётган тенгқурларидан атиги 50 граммга енгил. Шу кўрсаткич уни фахрий шоҳсупанинг энг юқорисига кўтарди. Роландо Чанг билан Курт Питтнерга кумуш ва бронза медаллари насиб қилди.

Силтаб кўтариш мусобақалари ҳам серзавқ ўтди. Бу сафар фахрий шоҳсупада ўринлар бир оз ўзгарди. Даст кўтаришда муваффақият қозонган кубалик спортчи ўз ўрнини япон атлетикачисига бўшатиб берди. Чунки, Роландо Чанг силтаб кўтаришда 137,5 килограммдан ошолмаган бўлса, япониялик жаҳон экс-чемпиони И. Миякэ 145 килограммни кўтарди ва икки курашда 250 жамғарма билан «Дўстлик» турнирининг кумуш медали совриндори бўлди. К. Питтнер силтаб кўтаришда тош оғирлигини 140 килограммга етказиб, яна учинчи ўринни эгаллади.

Бу гал ҳам Юрийга етадигани бўлмади. Қарийб 10 йилдан бери штанга кўтариш билан тажриба тўплаган донецклик йигит ўзининг 4-жаҳон рекордини Тошкентда ўрнатди. Юрий силтаб кўтаришни баланд руҳ билан 145 килограммдан бошлади. Унинг иккинчи машқда аввалгисидан яна 5 килограмм оғирроқ штангани ниҳоятда чаққонлик билан юқорига силташи томошабинларнинг олқишларига сабаб бўлди. У учинчи кўтаришда тош оғирлигини 158,5 килограммга етказишларини сўради. Бу рақам жаҳон рекорди кўрсаткичидан 1 килограммга фарқ қилади.

Залга жимлик чўкди. Ҳамманинг нигоҳи ўрта бўйгина Юрийга қадалган. У штанга атрофида нафасини ростлаб у ёқ-бу ёққа юра бошлайди. Ниҳоят штанга дастасини маҳкам тутганча кучли силтов билан оғирликни икки қўллаб кўкракка олади. Кейин яна бир ҳаракат билан қўлларини баландга кўтараркан, зални қий-қириқ овози тутади. Юрий ўзидан салкам 3 баробар оғирроқ тошни бир неча дақиқа муаллақ тутиб тургач ерга қўяди: жаҳон рекорди ўрнатилди...

Энди ўзбекистонлик оғир атлетикачи Эркин Каримов ҳақида икки оғиз сўз. Сирасини айтганда, жаҳон рекордчимизга мухлислар катта умид боғлашганди. Афсуски, у мезбон бўлишига қарамай, кўплар ишончини оқлай олмади. Ишқибозларни таажжублантиргани шу бўлдики, ҳозиргача даст кўтариш бўйича энг кўп — 112,5 килограммлик натижани қўлга киритган Эркин бу сафар нима учундир бирданига 115 килограммдан бошламоқчи бўлди. Спортчининг шашти баланд бўлгани яхши. Лекин таваккалчилик кетмайди. Афтидан, Э. Каримов: «Осилсанг—баланд дорга осил» қабилида иш кўрмоқчи бўлган. Лекин биринчи машқда тош Эркиннинг бошидан ошиб тушди. Иккинчи гал кўтарса ҳам тутиб қололмади, учинчиси ҳам муваффақиятсиз бўлди.

Енгил вазнлиларнинг куч синашувида рекорд натижаларга эришилмаган бўлса-да, мусобақалар қизиқарли ўтди. XX олимпиада совриндори Муҳарбий Киржинов икки курашда 290 килограммлик (125—165) натижа билан пешқадамлик қилди. Қолган икки ўрин даст кўтаришда 120, силтаб кўтаришда 155 килограммлик натижани қўлга киритган Хенрик Рум (Польша) ва кубалик И. Гуанчага берилди.

Ярим ўрта ва ўрта вазнлилар мусобақаси ҳам муваффақиятли ўтди. Даст кўтаришда 147,5, силтаб кўтаришда 170 килограммни кўтара олган ливанлик ёш атлетикачи ўт ўчирувчи Муҳаммад Трабулиси ярим ўрта вазнлилар ўртасида биринчи бўлди. Иккинчи ўрин совет спортчиси Виктор Наченкинга насиб қилди. Учинчи ўрин эса ЧССР командаси вакили Ондрей Хекелга тегди. Ўрта вазндаги спортчилар орасида икки курашда 340 килограммлик натижага эришган Владимир Рижинов (СССР) халқаро «Дўстлик» турнирининг олтин медалини олди.

«Совет Ўзбекистони» газетаси оғир атлетикачиларнинг Тошкент турнири қатнашчилари учун алоҳида соврин таъсис этди. Бу мукофот ўз мамлакати, Европа ва жаҳон рекордини энг кўп ўрнатган командага берилади. Газетамиз соврини қайси командага насиб қилади? Бугун — мусобақаларнинг охирги куни. Газетамиз совриндори кечқурун маълум бўлади.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
Ҳ. НОСИРОВ.

Тошкент пиллакашлик фабрикасининг коллективи ҳал қилувчи йил ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажариш учун зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Суратда: пилла саралаш цехининг пешқадам ишчилари С. Муҳаммаджонова, З. Ёдгорова ўртоқлар. Улар ҳар сменада 14 килограмм ўрнига 15—16 килограммга етказиб пилла саралашаётир.

А. Тўраев фотоси.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

НУКУС. «Шўманай» пахтакор совхозини телефонлаштириш лойиҳаси тайёрланди. Хўжаликнинг марказий қўрғонида 200 номерли автомат телефон станция ўрнатиш кўзда тутилади. Совхознинг барча бригада ва фермалари телефон алоқасига эга бўлади. Беш йилликнинг охирига-ча Автоном Республиканинг яна ўн битта совхоз ва посёлкасида автомат телефонлар пайдо бўлади.

* * *

ДЕНОВ. Бу ердан янги маршрут бўйича Бухорога автобуслар жўнаб кетди. Бу автобуслар уч область — Сурхондарё, Қашқадарё ва Бухоро областларидан юриб ўтади. Бу йил Денов билан Самарқанд ўртасида ҳам автобус йўлини очиш мўлжаллаб қўйилди. Эндиликда Сурхондарё областини республиканинг кўпгина область ва район марказлари билан, шунингдек Тожикистон пойтахти билан автомобиль маршрутлари боғлаган.

* * *

ОЛТИАРИҚ (Фарғона области). Бу ерда Файзнобод момиқ фабрикасининг асосий корпусини қуришга киришилди. Бу ерга ҳозирдаёқ Ленинграддан машина-ускуналар кела бошлади. Йилига 5 минг тонна момиқ ишлаб чиқариш қувватига эга бўладиган бу корхонани 1974 йилда ишга тушириш кўзда тутилади. (ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

МЕҲМОНЛАРИМИЗ ЭСТРАДАСИ

Баҳор кезлари куй ҳам, қўшиқ ҳам янада баландроқ пардаларда жаранглаётгандай туюлади. Шу кунларда санъат мухлислари пойтахтимиз меҳмонлари—югославиялик эстрада усталарнинг чиқишлари билан яқиндан танишмоқдалар. Севимли эстрада юлдузи Радмила Караклаич раҳбарлигидаги бу группа Тошкентга келишдан илгари Москва ва ленинградликлар меҳмони бўлганди. Югославия эстрадачилари қатори Польшанинг «Амазонка» номли вокаль-чолғу ансамбли ҳам ўз номерларини намойиш қиляпти.

Свердлов номли концерт залида 16 мартдан Германия Демократик Республикасидан келган хушовоз хонанда Зигфрид Валендининг концерти бошланди. Март ойининг охирига бориб канадалик санъаткорлар ташриф буюришади. Қўшиқ шайдолари океан орти эстрадачиларининг концерт программалари билан танишадилар. Бундан ташқари тошкентликлар болгар дўстларимизнинг қўшиқларини тинглаш имконига эга бўладилар. Москва сатира театри коллективининг бир ойлик сафари вақтида рус классик драматурги Гоголнинг «Ревизор»ини, қирғиз адиби Чингиз Айтматовнинг «Сарвқомат дилбарим»ини ва бошқа пьесаларни томоша қиладилар.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ФАН ВА ТЕХНИКА янгиликлари

ДАРАХТ ПЎСТЛОҒИ — ЎҒИТ

Фин мутахассислари чиқиндига ташланаётган дарахт пўстлоғидан ўғит сифатида фойдаланишни таклиф қилдилар. Даставвал, пўстлоқ тегирмонда майдаланиб, сўнг бир қанча вақт қанд саноатида кислотали чиқиндилар билан биргаликда қиздирилади. Ана шундай қайта ишлаш натижасида калий, азот, фосфор ва бошқа қимматбаҳо минерал моддалар дорисимон формага айланади.

Олинган модда қуритилиб, порошок ҳолатига келтирилади. Зарурият туғилиб қолса, порошокка бошқа ўғитларни ҳам аралаштириш мумкин.

ЯНГИ МОДЕЛЬ

Франциянинг «Поклен» фирмаси «Сельхозтехника-72» кўргазмасида одимловчи экскаваторнинг янги моделини намойиш қилган эди. Бу экскаватор тупроқни 13 метргача чуқурликда қазий олади. Экскаватор сменали иш органлари ёрдамида осонгина бульдозерга айланиши мумкин. Ҳатто қувурлар ўрнатишда ва пармалаш ишларида ҳам ундан фойдаланса бўлади. Машина 30 градусгача бўлган қияликда ишлаш қобилиятига эга.

КЎЗОЙНАК — УЙҒОТУВЧИ

Узоқ тунги рейслар шофёрларни каттиқ чарчатади. Мотор бир меъёрда гувиллайди, чироқлар ойна олдидан «йилт-йилт» ўтиб туради. Кўз чарчаб, машина ҳайдовчи уйқуга кетиши мумкин. Бундай чоғда бирор халокат юз бериши табиий. Ана шундай бахтсизликнинг олдини олиш мақсадида ЧССР Фанлар академияси физиология илмий-тадқиқот институти олимлари шофёрларнинг ҳушёрлигини оширувчи электрон асбоб яратдилар. Кўзойнакка ўрнатилган бу уйғотувчи асбоб шундай ишланганки, шофёр уйқуга кетиши биланоқ қаттиқ сигнал беради.

ЧОРВОҚ ДЕНГИЗИДА ФОРЕЛЬ БАЛИҒИ

Ўзбекистоннинг энг ёш сув омборларидан Чорвоқ сув омбори республикада биринчи бўлиб Иссиқкўл форелини қабул қилиб олди. 1973 йил кўкламида самолётда келтирилган 150 мингта форель тухуми сув омборига қўйиб юборилди.

Бу ишни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг зоология ва паразитология институти амалга оширди. Олимлар баланд тоғлик сув омборида ҳосил бўлган шароитлар Иссиқкўл шароитларига ўхшашлигини аниқладилар.

Республика балиқ запасларини қўриқлаш ва тўлдириб туриш бошқармасининг мутахассислари мана шу форелни кўчириб келтириш операциясини бажардилар. Бу ердаги форель запаслари яна икки марта тўлдирилади. 1974 йилдан бошлаб эса балиқ тутишга киришилаберса ҳам бўлади. Балиқ хўжалик бошқармасидагилар Чорвоқ сув омбори йилига 700-800 центнергача форель бера олади, деган фикрдалар. Сув омбори саҳни кенгайгач балиқ ҳам кўпаяди. Иссиқкўл форели Чорвоқ сув омборида ўнинчи хил балиқ бўлади. Бу ерда бошқа балиқлар ҳам кўплаб тутилади.

Ҳозир форель янги жойга қандай кўникаётганлиги кузатиб борилмоқда. (ЎзТАГ).

ФАЗИЛАТ

САНАБ КЎРСА...

Йўлдош ота ҳам сўнги меҳнатда қотганлардан. У киши ҳар қандай рўшноликни ҳалоллик билан тер тўкишдан деб билади. Яқинда Ленин орденли Охунбобоев номли колхоз бободеҳқонининг номи бутун Янгиариқ районида яна бир тилга олинди. Воқеа бундай бўлганди.

Бекжонов йўлда кетаётиб ярим лойга беланган тугунчага кўзи тушди. «Пишиққина қилиб боғланган нарса: нима экан», кўнглидан ўтказди у. Лекин, тугунчани ечди-ю ҳайрон қолди. Унда дасталанган пуллар бор эди. «Ердан топсанг ҳам...» кўнглидан ўтказди отахон. Кам эмас, анча-мунча: 850 сўм.

— Қизиқ бўлибди-ку, — деди ўзига-ўзи қария пулдан кўз узмай. — Нима бўлса ҳам кимдир ташвишда юрганга ўхшайди.

Ота шу фикрлар билан тўғри колхоз идорасига йўл солди. Дарҳол район милиция бўлимига бу ҳақда маълум қилинди. Кўп ўтмай пул йўқотган киши ҳам топилди. Жамғармасини йўлда тушириб қўйган киши шу колхознинг 1-бригадаси бошлиғи Матризо Саидов экан. У пулларни қайтариб оларкан Йўлдош ота Бекжоновни мамнун бағрига олди. Отахоннинг бундай фазилати ҳаммани беҳад қувонтирди.

Қ. ЭШЖОНОВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республикамиз областларида ҳаво ўзгариб туради. Ёғингарчилик бўлмайди. Ғарбдан секундига 5-9 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 13-17, жанубда 19 даража атрофида бўлади.

Тошкентда ҳавонинг ўзгариб туриши, ёғингарчиликнинг бўлмаслиги кутилади. Иссиқлик 16-18 даражадан ошмайди.

ҚАТРАЛАР

ҚАРЗ

Салим аканинг ғайратига ёшларининг ҳаваси келади. Тиниб-тинчимайдиган одам. Ўзи оддий ишчи. Заводда токарлик қилади. Иш соати тугагач ҳамма уйига шошилса, Салим ака жомакорини ечиб, бирор топшириқ бормикин деб партбкомга, завкомга киради. Заводда ўртоқлик судининг раиси, уй-жой комиссиясининг аъзоси. Мактабда ота-оналар комитетининг аъзоси. Ишдан кейин бутун вақти жамоат юмушлари билан ўтади.

— Салим ака, фалончи ишга чиқмабди. Уйидан бир хабар олиш керак.

— Салим ака, пистончи ишга ичиб келибди. Завкомда муҳокама қиламиз. Сиз ҳам қатнашсангиз.

Салим ака йўқ демайди. Жамоат иши бўлса пулга сотиб олишга ҳам тайёр.

— Сизга нима зарил! — деб сўради бир куни ёшгина йигит, Салим аканинг қуйди-пишдилигидан ҳайрон бўлиб. — Ё сизга бирор нафи борми!

— Нафи кўп, — деб жавоб қилди у жиддийлик билан. — Мен қарзимни узяпман.

— Қанақа қарз!

— Мен ўзимдан-ўзим бешинчи разрядли токарь бўлиб қолганим йўқ. Менга ўқдиришган, ўргатишган. Қоқилганимда суяб қолишган, ёрдам беришган. Ҳеч ким миннат қилмаса ҳам, қарзимни тўлашим керак. Одамлар доимо бир-бирларидан қарздор бўлади. Бу қарзни унутиб бўлмайди, ука!

Салим ака шундай деди-ю, ўз иши билан нари кетди. Йигит турган жойида анчагача ўйланиб қолди.

ХУМОР

Рустам ота катта ҳовлида ғимирлаб юради. Гоҳ дарахтларни бутайди, ўтларни юлади, қаёқдандир келиб қолган шиша синиқларини теради. Кекса кишининг тинч ўтирмаслиги ўғлининг ғашига тегади.

— Дада, уринмасангиз-чи! — дейди ўғли.

— Сенинг қўлинг тегмайди. Ҳар куни ишдасан. Шу майда-чуйда юмушларни мен қилмасам, ким қилади!

— Бунака ишларни неварангизга айтсангиз ҳам бажариб қўяди.

Ота жим қолади. Барибир, эртасига яна уринади. Кечга бориб, нимжон қўллари билан оёқларини уқалайди. Бир куни хомток қилаётиб, курсидан йиқилиб тушишига сал қолди. Ўғли келиб, ушлаб қолмаганда...

— Бўлди, дада, энди ишга қўл урганингизни кўрсам, хафа бўламан. Қимирламай туролмайсизми!

— Қарилик қурсин! — деди Рустам ота ўғлига. — Куч кетаркан-у, ғайрат қолаверар экан. Ишлаб ўрганган одам жим туролмайди, ўғлим. Мен бир умр меҳнат қилганман. Қимирламай десам, ғайрат қўймайди...

— Чойхонага чиқинг, дўстларингиз билан гаплашиб ўтиринг. Қарилик гаштини сурмайсизми!

— Қариликнинг гашти бўлмайди, ўғлим. Меҳнатнинг гашти бўлади. Кучдан қолсанг ҳам шу гашт хумор қилар экан. Ҳозир билмайсан буни. Омон бўлсанг ўзинг кўрарсан...

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Телеқўғирчоқ театри. 19.10 — Тошкентда «Спортлото»нинг 8- тиражи. 19.30 — «Ахборот». 19.45— Концерт. 20.00 — Халқаро панорама (Москва). 20.50 — «Ахборот». 21.10 — «Бир бурда нон». 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — Оғир атлетика бўйича халқаро турнирнинг ёпилиши. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.25 — ТОШКЕНТ. 10.30 — Телефильм. 10.50 — Телеспектакль. 11.50 — Фильм-концерт. 12.25 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. 19.30 — Коммунистлар ва мусобақа. 20.00 — Музикали кўрсатув. 20.25 — Беш йилликнинг учинчи йили (Тошкент). 20.50 — **Қизил қоялар ёнидаги паноҳгоҳ** (бадиий фильмнинг 1- серияси). 23.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ўқув кўрсатуви. 20.55 — **Крупп ва Краузе** (бадиий фильмнинг 1- серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/III да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/III да **Ой тутилган тунда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/III да **Ужарлар** (билетлар сотилган).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет цирки ҳайвон ўргатувчи Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. ДЕНИСОВ Африка шерлари билан.**

КИНО

Эски шаҳар можаролари — «МОСКВА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3 ва кеч соат 7 да), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5.30 ва кеч соат 7 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун);

Икки томчи сув — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4 кеч соат 6.30, 8.45 минутда).

Сеними, шошмайтур! ва Мода, мода: Эски шаҳар можаролари — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12.30, 3 кеч соат 6, 8 да).

Тунги мотоциклчи, Мультфильмлар тўплами — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3 кеч соат 6, 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7, 9.30 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да).

Эски шаҳар можаролари; Мультфильмлар тўплами — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 9 да).

Эликка эллик — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3, 5), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5 ва кеч 8. 45 минутда).

Мовий муз — «МОСКВА» (кундуз соат 1, 5 ва кеч соат 8.30 минутда).

Сибирлик аёл «ВОСТОК» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 минутда).

Тунги мотоциклчи (эрталаб соат 10.30 ва кеч соат 8.20 минутда). **Сангам** (кундуз соат 12.20, 4.20, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли.

Сангам — «КЎКЧА» (кеч соат 7. 40 минутда, ўзбек тилида).

Қора лола — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» га ҚАРАШЛИ «СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ 8-МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ БОШҚАРМАСИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда башняли кран машинистлари тайёрлайдиган курсларга

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Камида 8 синф ҳажмида маълумоти бўлган ва 18 ёшдан катта бўлган кишилар қабул қилинади.

Ўқиш рус тилида олиб борилади.

Ўқиш муддати — 4 ой. Стипендия — 75 сўм.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 19- уй, Ўқув комбинати.

«ЎЗБЕКИСТОН 40 ЙИЛЛИГИ» НОМЛИ ТУЙТЕПА МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАР ЗАВОДИГА

Мустақил балансда ишлаш учун бош бухгалтер, бош экономист — иқтисодий масалалар бўйича директор ўринбосари, механика ишлаб чиқаришини ташкил қилиш билан таниш бўлган инженер-механик (цех бошлиғи, механика ишлаб чиқаришнинг бошлиғи вазифасида ишлаш учун), бош энергетик вазифасида ишлаш учун инженер-электрик

КЕРАК

Завод олти ой мобайнида квартира билан таъминлайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Туйтепа посёлкаси («Революция скрери — Туйтепа» автобуси, шаҳар атрофида қатнайдиган поездларда «Туйтепа» станциясигача).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР
эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

2

Б. — 66.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.
Р. 02280.